

En seier for SV?

Av Ketil Solvik-Olsen, energi og klimapolitisk talsmann, Frp SV dobbeltkommuniserer mye rundt petroleumspolitikk for tiden.

I mediene mener de at oljen har gjort oss late, og at oljeutvinningen må trappes ned.

På Stortinget støtter de å opprettholde petroleumsvirksomheten. Dette er dobbeltkommunikasjon av verste sort.

SV og Snorre Valen karakteriserer utlysningen av 21. runde som en seier. En seier fordi «bare» 94 av 100 blokker ble utlyst.

Man må være bra desperat for å kalle

det en seier, men det sier kanskje litt om at lillebror SV ikke har så mye å rope hurra for gjennom sin regjeringsdeltakelse.

Tidligere i år har Valen sagt til media at vi bør trappe ned oljeutvinning for å redusere CO₂-utslipp – mens han på Stortinget skriver at «det er viktig leiteaktiviteten etter olje og gass held fram. Det er

framleis store olje- og gassressursar på norsk kontinentalsokkel.»

Så når Valen karakteriserer 94 nye utlyste oljeblokker som en seier, kan man jo spørre seg hva SV egentlig mener om framtidig oljevirksomhet.

En genistrek under press

Av Karin Straume, fylkeslege i Finnmark og Lars H. Vorland, adm. direktør i Helse Nord

Helsedirektoratet har nylig foreslått å erstatte dagens turnustjeneste for leger med en nybegynnerstilling som ledd i spesialistutdanningen. Forslaget er interessant, men vi frykter at fordeling av disse stillingene vil slå negativt ut for Distrikts-Norge.

Da turnustjenesten for leger ble innført på midten av 1950-tallet, var den ment som et pedagogisk tiltak: Studietiden ved universitetet ble forkortet med halvannet år, og de medisinske kandidatene skulle ut på sykehus og i distrikt for å trene seg i å arbeide selvstendig under veiledning. Etter få år viste dette seg å være en genistrek for å dempe bemanningskrisen som oppsto på legemarkedet fra midten av 60-tallet: Legestillingene ble sendt til ledige legestillinger på sykehus og i kommuner i Distrikts-Norge.

Utkantstrøkene i Norge har i alle år nytt godt av turnusordningen. Turnusplassene i utkantene betraktes også som de mest lærerike, fordi turnuslegene der får arbeide mer selvstendig og ikke så lett kommer i skyggen av leger under spesialistutdanning.

Stor effekt

Gjennom dagens fordelingsordning kommer det mange dyktige unge leger til utkantene som aldri ville ha søkt seg dit frivillig. En del av dem trives så godt at de velger å jobbe der videre. En studie viser at av turnuslegene i Finnmark i perioden 1999-2006 valgte dobbelt så mange som forventet (ut fra hvor de hadde vokst opp og studert) sin første frivillige legejobb i Nord-Norge. Da medisinerstudentene på et avgangskull i Oslo i denne perioden ble spurt om hvor de kunne tenke seg å jobbe, var det bare 7,5 prosent som ville velge Nord-Norge. Men av Oslo-studentene som avtjente turnustjeneste i Finnmark, var det hele 37,5 prosent som faktisk tok sin første jobb etter turnus i Nord-Norge.

Ved en opptelling våren 2009 var det 62 prosent av legene under spesialisering på sykehusene i Finnmark som hadde kommet dit som turnusleger. Vi kjenner ikke til noen andre legefördelings tiltak som har hatt like stor effekt i Norge.

Antallet turnusleger har økt dramatisk det siste tiåret. Det har etter hvert blitt vanskelig å skaffe tilstrekkelig antall og gode plasser til alle. Noen må vente et halvt år etter fullført studium før de får turnusplass. Dette er en av grunnene for at Helsedirektoratet nå har foreslått å erstatte dagens turnustjeneste med nybegynnerstillinger for leger som en del av spesialistutdanningen. Forslaget er ute på høring til 30. juni.

Betydelig trussel

Det mest alvorlige for utkantene, er at dagens loddrekning foreslås opphevet. De nyutdannede legene skal i stedet søke nybegynnerstil-

LEGETURNUS: Turnusplassene i utkantene betraktes som de mest lærerike, fordi turnuslegene der får arbeide mer selvstendig og ikke så lett kommer i skyggen av leger under spesialistutdanning. Foto: Ned Alley, ANB

ling på samme måte som man søker jobb ellers i arbeidslivet. Arbeids-giver (helseforetakene og kommunene) velger hvem de vil ansette.

Det er ikke vanskelig å forutse at sykehusene og kommunene i sentrale strøk vil få mange søkere å velge blant, mens utkantene vil få færre søkere å velge mellom. Når vi vet hvor viktig dagens turnusleger er, nettopp for lokalsykehus og periferer kommuner, vil dette utgjøre en betydelig trussel mot kvaliteten på helsetjenestene i utkantene.

Helsedirektoratets forslag inneholder ingen tiltak som kan hindre at nyutdannede leger velger å bli gående arbeidsledig i påvente av ledige nybegynnerstillinger i sentrale strøk, mens stillinger i utkantene blir stående tomme. Det som foreslås, er å beholde et rimelig antall stillinger på små sykehus og i utkantkommuner, og underdimensjonere antall stillinger i forhold til søkermassen. Det siste vil i beste fall opprettholde – i verste fall forverre – dagens ventetid etter eksamen, som har vært et av hovedargumentene for å endre dagens turnusordning. Vi kan ikke forstå det annerledes enn at dette forslaget vil kunne føre til mer venting. Forskjellen blir at helsemyndighetene ikke lenger vil bære ansvaret for en venteliste. Den enkelte lege må selv bære konsekvensene av sine valg. Gisle Roksund har i en kronikk i Dagbladet 8. juni gjort fint rede for hvordan bekjentskaper og posisjonering blant studentene lett kan bli avgjørende for hvem som får de mest populære stillingene.

Ikke samme effekt

Helsedirektoratets rapport inneholder forslag til hvordan man kan kompensere for bortfall av turnustjenesten som legefördelingsvirke-middel: studielånsnedskrivning, skattefradrag, eierstyring osv. Disse virkemidlene har vært i bruk i mange år og har ikke dokumentert samme effekt som nærværende turnustjeneste. Det er ingen grunn til å tro at mer av de samme tiltakene skal kunne kompensere for planene om å avvike en statlig styrt fordeling av nyutdannede leger gjennom turnusordningen.

Vi vil understreke at Helsedirektoratets forslag inneholder mange gode elementer som kan innføres uavhengig av fordelingsordningen. I siste instans handler dette om et politisk verdivalg: På den ene siden individets (den nyutdannede legens) frihet til selv å velge arbeidssted og arbeidsgiver (i sentrale strøk) sin rett til å velge ansette. På den annen side en statlig styring som sikrer hele befolkningen den samme lovfestede rett til gode helsetjenester.

Tidstrenden bærer i retning av mer individualisme, og det krever stadig sterkere politisk rygg å sikre fellesskapets verdier. Vi håper at høringsrunden og den offentlige debatt i tiden framover vil frambringe det tilstrekkelige kunnskapsgrunnlaget for dem som til slutt må treffe disse vanskelige valgene. Men verdigrunnlaget er like viktig: en geografisk rettferdig helsetjeneste.

Trafikkløsninger i Tromsdalen

Av Hans Ragnar Mathisen, Tromsdalen

Vi venter på den endelige og geniale løsning av trafikksituasjonen i Tromsdalen, som mest sannsynlig ikke kommer i vår levetid, blant annet fordi den etter sigende blir for kostbar, vil jeg foreslå noen enkle grep som vil bedre situasjonen betraktelig.

Tenker først og fremst på kryset Bruvegen/Turistveien ved Tromsdalen kirke. Nåværende kvasiløsning med midlertidighetens utilstrekkelighet er skrikende åpenlys. Hvordan kunne noen finne på å la være å lage et fortau på søndre del av denne veibiten? Det er her folk er vant til å gå. Nå går folk der av gammel vane eller i trass, til hinder for trafikken og fare for seg selv.

Det vil ikke være plass til tre biler samtidig slik det bør hvis det i tillegg skal være et imagi-nært fortau i høyre kjørebane. Mange bilister kjører som om det likevel var det, fordi det ofte går folk her, og få går på fortauet under kirka.

Har fått kjøft

Har selv forsøkt å kjøre til høyre her for å gi fri bane til to filer i motsatt retning, (slik at man slipper å stoppe i bakken fordi biler som skal til Walnums vei ikke gir plass til de som skal rett opp eller til høyre); og samtidig markert overfor fotgjengere at dette er veibane, men fått kjøft av noen av disse. Kan forstå dem, men mange har likevel forstått hintet og kommet seg over til sikkerheten på fortauet (det eneste) på motsatt side.

Er de ansvarlige i kommunen klar over den tydelige og uholdbare situasjon i dette kryset? Burde det ikke lages noen linjer i asfalten her, for å tydeliggjøre hva man ønsker? Slik det er nå er det uholdbart. Er opp-tatt av sikkerheten til fotgjengere og andre trafikkanter, at trafikken skal gå smidig, tydelig og trygt: Det kan ikke skje i en slik situasjon.

Fotgjengere som kommer over bruas søndre fortau, der det burde vært sykkelforbud – (sykklister burde hatt nordre fortau for seg selv) benytter så godt som aldri den kunstige undergangen for å komme seg på andre siden, fordi den er en for lang omvei, men går isteden over Turistveiens nedre krysskant, og så over Bruvegen. Her er det lysovergang også, og mange bussreisende benytter også denne.

Unaturlig og brysomt

Veimerkingen antyder at man etter å ha fått grønt igjen skal krysse Turistveien (det vil si, vente på grønt lys igjen) tilbake til fortauet under kirka. For folk som bor på sørsiden av Turistveien er dette både unaturlig og brysomt, og de går heller rett opp, selv om det ikke er fortau men en smal gruskant. Ved Bellevue vil de fleste som forsetter

langs Turistveien oppover gå over på andre siden på det nye flotte fortauet, men ikke alle.

De som går av bussen på sørsiden av det først nevnte kryset i Bruvegen og skal opp enten langs Turistveien, eller sørover foran Bellevue, ville man normalt forventet skulle bruke stien gjennom parken. Den har imidlertid noen trappetrinn som engang sikkert fungerte, men som nå er et stort hinder på grunn av utvasking over mange år. Bra trening for unge crossyklister men ellers er det et ytterst få som bruker denne stien, selv om det er en snarvei. De tar seg heller bryet med å gå langs Turistveien, selv om det er noe lengre.

God løsning

En god løsning vil være å lage en sti/fortau langs søndre siden av veien, men helt adskilt, gjerne med et blomsterbed mellom, slik at fotgjengere får gå i fred. Det burde være så ubyråkratrisk, enkelt og, ja om så midlertidig, at sommerjobbende i Parkvesenet kunne få det gjort på en uke eller to.

Så lenge det ved skilting tydelig sies ifra at det ikke er å anbefale verken å gå eller sykle akkurat her, eller det lages fortau ellers i det minste en hvit linje på asfalten, vil trafikksituasjonen i dette kryset forbli usikker, – og kaotisk til tider.

Som syklist er jeg skuffet over at de høye fortauskantene her og andre steder gjør det vanskelig å ferdes på to hjul. Skal man begynne å sykle i veibanen, er det det som er meningen? Det vil i så fall forverre trafikksituasjonen her ytterligere.

Tenk dere følgende langt fra hypotetiske situasjon: Ingen går på fortauet, men i stedet på motsatt kant, der det også er en syklist på vei opp. En annen syklist i motsatt retning langs nevnte fortauskant. En bil på vei ned, to på vei opp. En tilsvarende situasjon om vinteren ville være meget farlig for alle involverte! Veien er for smal for alle, hvem må vike? Gi svar snart!

Hengeskilt

Kjøretøy som kommer ned Turistveien og skal over brua, blir ofte hindret av andre kjøretøy som står og venter på grønt lys og skal til venstre sørover mot Prix/Pyramiden, fordi disse ikke står langt nok til venstre. Om vinteren kan de heller ikke lett gjøre det, fordi det er svært vanskelig å komme opp for motgående trafikk, som da nødvendiggjør vil trenge store svingplass. Her og mange andre steder burde det vært hengeskilt som tydelig viste filretningene! Skulle gjerne visst hvem som er ansvarlig for planløsningen i dette kryset, som mangler både plan og ansvarlighet.